

dla turzycy wąskolistnej warunki świetlne, ciepłe i edaficzne. Jak dotąd, w tej części zwirowni nie pojawiają się siewki drzew i krzewów. Bliskie sąsiedztwo stacji kolejowej i wsi sprzyja stałej, choć niewielkiej „dzikiej” eksploatacji kruszywa, a także wyrzucaniu odpadów. Obserwowano też okresowy wypas bydła, co może spowodować obsunięcie się skarpy. Stanowisko powinno zostać objęte ochroną prawną w formie użytku ekologicznego.

Tadeusz Korniak i Grzegorz Szafran

Carex lachenalii Schkuhr

Turzyca Lachenala

Rodzina: *Cyperaceae* – turzycowate

Status

W Polsce gatunek narażony na wyginięcie. W krajach ościennych: zagrożony na Słowacji, ginący na Ukrainie.

Rozmieszczenie geograficzne

Gatunek arktyczno-alpejski o zasięgu cyrkumborealnym. W Europie występuje w Skandynawii oraz w górach Europy Środkowej i Południowej (Chater 1980; Hultén, Fries 1986).

Występowanie w Polsce

Turzyca Lachenala rośnie wyłącznie w Tatrach. Dotychczas znanych jest ponad 30 stanowisk tego gatunku (Mirek, Piękoś-Mirkowa 2008e). Z wyjątkiem 2 stanowisk w Tatrach Zachodnich (Wołowiec i Małolączniak), wszystkie pozostałe znajdują się na obszarze Tatr Wysokich. W Tatrach Zachodnich najwyżej położone stanowisko podano z Wołowca, około 2000 m n.p.m. (okazy w KRAM, lg. A. Jasiewicz w 1966 r.), a w Tatrach Wysokich z Zadniej Platformy Cubryńskiej, 2060 m (okaz w KRAM, lg. B. Pawłowski w 1954 r.). Najniższe stanowisko znajduje się nad Morskim Okiem, 1390 m n.p.m. (okaz w KRAM, lg. A. Jasiewicz w 1971 r.). Stanowisko podane przez Rehmana (1868) z Tatarówki koło Zakopanego, jest bez wątpienia błędne.

Siedliska i fitocenozy

Gatunek wysokogórski (alpejski). Występuje w piętrze kosówki i halnym. Rośnie wyłącznie na podłożu bezwapiennym, na glebach mokrych, głównie litosolach wytworzonych z granitoidów oraz na płytkich glebach mułowych. Gleby te mają odczyn silnie kwaśny lub kwaśny (pH 4,4–5,3) (Mirek, Piękoś-Mirkowa 2008e). Występuje w miejscach długiego zalegania śniegu, tzw. wyleżyskach, w związanych z nimi zbiorowiskach z kla-

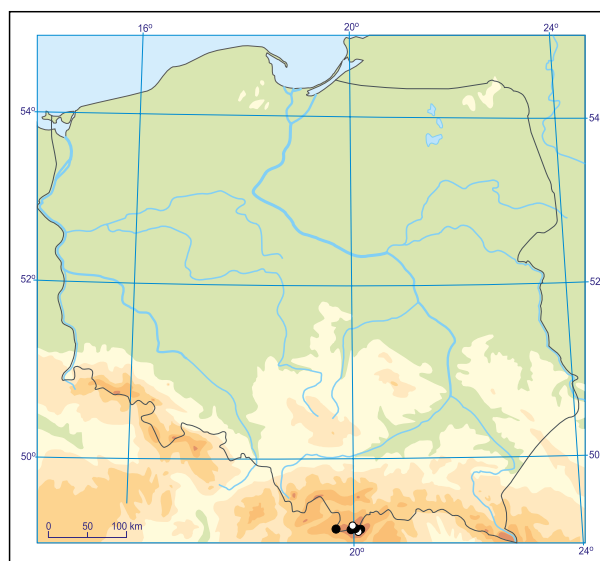
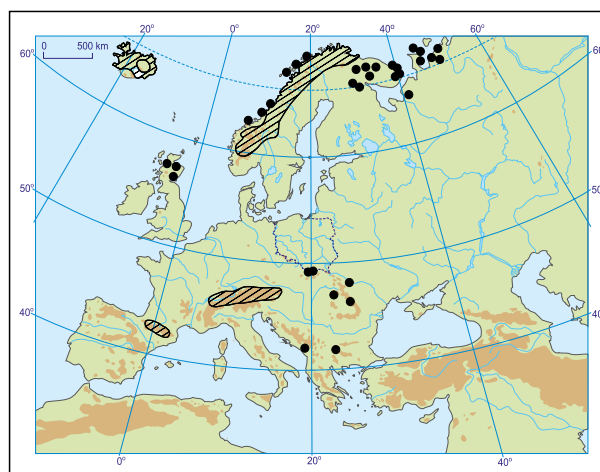
Summary

Carex stenophylla occurred in Poland at two locations: on the Wzgórza Sokólskie (Sokółka Hills) in the village of Kamienna Stara near Dąbrowa Białostocka (NE Poland) and in the Płaskowyż Tarnogrodzki (Tarnogród Plateau) near Lubaczów (SE Poland). The species has survived at only one location in NE Poland where it grows in man-made habitat, on the steep slope of a former gravel pit. Systematic survey carried out in the years 1974–2011 showed that the population of *C. stenophylla* was stable. In order to ensure the survival of the only extant population, its habitat should be taken under protection as a site of ecological interest.

sy *Salicetea herbaceae* oraz w wilgotnych murawach, zwłaszcza w otoczeniu jezior.

Morfologia i biologia

Turzyca Lachenala jest niską, kępkową byliną, z krótkimi rozłogami. Łodyga dorasta do wysokości 10–20 cm. Liście, o szerokości około 2 mm, występują tylko w dolnej części łodygi. Na szczycie łodygi znajduje się 2–5 kłosów skupionych w główkę. Przysadki kwiatowe

są białobręzowane, krótsze od pęcherzyków. Pęcherzyki, o długości około 3 mm, nagle zwężają się w krótki dzióbek. Roślina kwitnie w czerwcu i lipcu.

Charakterystyka populacji

Populacje są niewielkie; liczą zwykle od kilku do kilkunastu kęp tworzących luźne skupienia lub małe, zwarte płaty.

Zagrożenie i wskazania ochronne

Z wyjątkiem stanowisk nad Czarnym Stawem powyżej Morskiego Oka i nad Stawkami pod Mnichem, leżących w obszarach o nasilonym ruchu turystycznym,

Fot. 287. *Carex lachenalii* w Dolinie za Mnichem w Tatrach (2009)

jak również stanowisk w obrębie Kotła Gąsienicowego użytkowanego intensywnie przez narciarzy, gatunek nie wydaje się być zagrożony. Wskazane są dalsze badania nad rozmieszczeniem oraz liczebnością populacji *Carex lachenalii*.

Zbigniew Mirek i Halina Piękoś-Mirkowa

Summary

Carex lachenalii is known in Poland from approx. 30 locations situated in the Tatras, mostly in the High Tatra. It grows in plant communities of the class *Salicetea herbaceae*, associated with snow patches and in wet grasslands, on limestone-free substrate, in the subalpine and alpine belts. It forms loose aggregations or small dense patches. Generally, the species is not threatened, except for locations near popular tourist trails in the environs of Morskie Oko, and locations in the Kocioł Gąsienicowy which is intensively used for skiing.

EN

Carex disperma Dewey

Turzyca szczupła

Synonim: *Carex tenella* Schkuhr, non Thuill.

Rodzina: *Cyperaceae* – turzycowate

Status

W Polsce gatunek zagrożony wyginięciem. W krajach ościennych: wyginął w Obwodzie Kaliningradzkim.

Rozmieszczenie geograficzne

Turzyca szczupła jest gatunkiem o rozmieszczeniu wokółbiegunowym. W Eurazji obszar jej zwartego występowania obejmuje strefę tajgi Niziny Wschodnioeuropejskiej i Zachodniosyberyjskiej oraz Skandynawię na wschód od gór Norwegii. Rozproszone stanowiska europejskie spotyka się jeszcze na obszarach nadbałtyckich po Białoruś i północno-wschodnią Polskę, gdzie gatunek osiąga południowo-wschodnią granicę zasięgu (Hultén, Fries 1986).